

مدیر مرخص

الہامی صفا

ادارہ خانہ

ایستانبول ، جفال اوغلندہ دائرۂ اجتہاد

Adresse: Idjtihad Constantinople

نومرو ۶۲ — ۱۸ نیسان ۱۳۲۹

الاجتہاد

آبونہ

سنہ ۱۱۱۱ الہی آفاق
تورکیا ایچین ۴۰ غروش ۲۵ غروش
ممالک اجنبیہ ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانق

نسخہ سی ۵۰ بارہ

دوردنجی سنہ

حریت فکریہ یہ خادم ، پنجشنبہ کونلری چیقار ، اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعہ

اوينه عودت ايتديكى وقت زواللى معصوم : بابا! بابا! ديڭجه
زوالينك عقلى باشنه ككش . بزمده حالمز بوكا بگزدر .

غلطه - ۱۲ نيسان ۱۳۲۹

مهرل نوری

اجتماعی و اقتصادی :

حکومتدغی بکلیه جگزه ، بزنی چالیشه جغز ؟

بتون جهان مدنیت ، دوستلرمز و دشمنلرمز سوز
برلکی ایتیشلر کبی « ارتق ترکیا اویانمالیدر ! » دیورلر .
اویانمالی ، اوت ارتق اویانمالی یز . بو سوز السنه عوام
و خواصده عیناً دوران ایدیور . ایچمزدده نیک بین
ویا تعبیر جدیدله « استحسانی » اولانلر شو محاربه نك
بزه بر درس انتباه تشکیلی ایده جگنی ، نتیجه اعتباریله
حقمزدده خیرلی اولاجغی بیله سویلیورلر . دوشمین
بر الله . تاریخنن نه قدر مثال ایسترسکز ؛ بوکون شاهقه
اقبالده پارلایان شو معظم دولتلرک هانکیسی وقتیه بر
ویا برقچ کره دوشمه مش ؟ ده سکز اون سنه اول
قوجه روسیه هر زمان تپه سندن باقدینی ژاپونچقلرک
مشته لریله یرلره سر یلدمی ؟ خارجه باقغه نه حاجت ؟
بزم بوسفرکی مغلوبیتمز برقچ یوز سنه اولکی انقره
بوزغونلغی قدرده پریشانلغی موجب اولمامشدر . ییلدیرم
کبی بر پادشاهی سپر صاعقه کبی یوتقدن صوکره بنای
سلطنتی اون ایکی سنه صاحبسز بیراقان تیمور بلیه سی
بونندنده اشاغی دکادی یا ! اویبوك فلا کتدن صوکره
بودولت نصل درلنوب طویلاندی ؟

برده بدینلره باقکز : خایر ، بزآدام اولمایز ! چوق
ای قلمز واردر ، هرقالی اونوتورز ، یارین صلح
اولسون ینه کاغذخانه ، کوکصو علملری ، پیاسهلر ،
غراموفونلر . . کل کیفم کل ! غم وشادی فلک بویله
کلیر ، بویله کیدر ! . . اولاجنی بودکلی ؟ فرانسلرک

آلساس - لورده نی حالا آچیق بریاره حالنده قانیور . بزصلحت
انعقادینی برآن اول ایشه باشلاوب چالیشه لم دیه دکل ،
صول بوکرمنی راحتسز ایدن شو روم ایلی اوجاغنی
برآن اول اونوتوب کندمنی آووته لم دیه ایسته یورز .
بویله ملت آدام اولورمی ؟

بعضیسی صوریور : اویانالم ، اصلاحات ییالم ، ترقی
ایده لم ! فقط نصل ؟ بزایشه نرهدن باشلایه جغمنی
بیلیمورز . براوك آیاق اولان یوق . حکومت بزه یول
کوسترسده بزه یوروسه ک ! حال بوکه حکومت کندی
دردیله مشغول .

صوکره بو جوانی آلیور : سن هرشیئی حکومتدن
بکلسه ک وای حالکه ! برملتی ایله ری کوتورن حکومتلری
دکل ، حکومتلری ایلری کوتورن ملتدر ، اهالیدر .
چونکه حکومتده قوتی ملتدن آلیر . حکومت افراده
آری آری قوه تشبیه ویرمکه دکل ، اونلرک تشبیهات
اقتصادیه لرینی تسهیل ایتمکه مکلفدر . انکلترده بوکونکی
قیمت سیاسیه سنی بخش ایدن انکلز ملتیدر .

بوکاده جواب ویریلور : یا کلیورسکز . برملتی
یاشاتان ویائولدورن قانونلریدر . قانونلری یاپان حکومتدر .
ملت نامنه وکیللری ده قبول ویارد ایدر . بوقانونلر ترقیات
اقتصادیه یی تأمین ایده جک صورتده یاپامش اولورسه
افرادک قوه استحالیه و تشبیه سی دوچار عقامت اولمازمی ؟
ینه ایسترسه کز تاریخی قاریشدیریکز یا کاش اساسلر
اوزرنده اصرار ایدلکی ایچون حکومتلر ملتلی قای
عصرکری بیراقشلدردر . نیجه ذکی ناظرلر محضا پرنسیب
نتیجه سی اوله رق بتون ذکوتلرینی قوجه برملتک زیانه
اوله رق صرف ایتیدیلرمی ؟ سرستی اعمال قاعده سی بوکونکی
بدهتیه اوچ عصر اول معلوم اولسهیدی فرانسه تاریخی
حالا کچمش زمانلرک ماتم اقتصادیسینی طوتارمیدی ؟
ژاپونیا کبی ، آلمانیا کبی عصرلرجه اثر حیات کوستر مکسزین
یاشایان ملتلر نصل اولیورده بر دنبره صیجاق بر اقلیمک
فیضلی برکونشک مظهر لطفی اولمش کبی بردن فیشقیه رق

یوکسه لیورلر. رجا ایدرم؛ شوسوزمی نظر دقته آلكز:
 سورولری اداره ایدنلر چوانلردر. برچوبان سوروسنی
 بشیل مرعالرده اوتلاته جغه یالچین قیلاره سوق ایدرسه
 سورونک قوه حیاتیه سنی بیهوده اسراف ایتیش اولور.
 زمام اداره دینی البرینه آلانلر ملتک چوانلری دیمکدرلر.
 اولنرک یا کاش برسیاستی، بعضاً اوراق برخطاسی سوروی
 تملک یه القا ایدر. بر بورا، بر فیرطینه قوپاجغنی، اورطه لغک
 آلت اوست اولاجغنی افراد بر سوق طبعی ایله حس
 ایتسه ییله کندینی اومه لکه دن قورتاراماز. اونی قورتاراجق
 انجق مدبر الامور الجمهور اولق لازم کان زمامداران
 اداره در.

محافل علمیه ده بویولده کی مباحثلر سورر کیدر.
 هرکس ادعاسنده حقلیدر. چونکه هر ادعاده بر حصه
 حقیقت واردر. باطلک تمغاسی اولسه یدی رواجی
 بودر جهلره وارمازدی.

واقعا حکومتی اداره ایده جک اولانلر، ینه ملتک
 ایچندن یتیشیر، شبهه سز اوت کی یردن یتیمز. اولرده
 ملتک افرادندن درلر. سویه عرمانی دون اولان بر ملتک
 یتیشدیره جکی حکومت آدم لری ده وقوفسز، لیاقتسز
 واداره سز اولور. هم بو وقوفسز غیله بیله رک بیلیمه رک
 یاپدینی قنالقار هپ یانته قالیر.

چونکه اونی مسؤل ایده جک اولان محکمه وجدان
 عمومیده اساساً اوانتباء یوقدر. فقط ملتده انتباء نصل
 حاصل اولور؛ سویه عرفان عمومی نصل یوکسه لیر؛ معارفی
 تعیم ایتیمکه. بونی کیم تعیم ایده جک، مکتب لری کیم
 آچاجق، معلم لری کیم تعیم ایده جک، بودجده بونک
 مصروفی کیم قبول ایتدیره جک؛ ینه حکومت دکلای؟
 دیمک که اصل فیض ترقی حکومتدن بکلیه جکز.

فقط ینه بو حکومتک اداره سی آلتنده عین قوانینه
 تابع اولانلرده فکری، حسی، ارادی، اقتصادی تربیه
 بزدن ده زیاده، بونچین؟

اوافق بر مثال: آرادن ایچه زمان کچدی. فقط

بن بومسئله بی میمله مشدم اونو تام: حریه جاده سنک
 توسیعی ایچون پانغالتی ارمنی هزارلغک دیوارینی بر قاج
 آرشین کیری چکمک ایجاب ایتدی. حکومت آلتیه جق
 یرلر ایچون اوچ بیگ لیراویریور، پطریقخانه آرشونی
 بیلیم قاجدن حساب ایده رک اون ایکی بیگ لیرا ایستور.
 مسئله اوزادی، بازارلق سوردی. اویوشمق امکائی
 یوقدی. هر ایکی طرف ده ادعاسنده اصرار ایدیوردی.
 حکومت جبر و شدت استعمالنه مجبور اولدی. ژاندارمه لرک
 نظارتی آلتنده دیوارلر زورله ییق دیر یله جقدی. صاحبین
 ایرکندن ژاندارمه لر و دیوار جیلر هزارلغک باشنه کیتدی لر.
 فقط اوراده کنسیدیلرینی هیچ امید ایتدک لری بر شی
 بکله یوردی! ده اکیجه دن قادین، چولوق چوجوق
 برخیلی جماعت هزارلغه طولمش، دیوارلره آبانمش،
 اودیوارلری محافظه ایچون قازمه لره، کورک لره
 قارشى ضعیف قوللرینی سپر ایدیورلردی. کلنلر
 شاشیردی لر. برطاش ایندیرمک ایچون بر قول قوپارمق
 لازم کله جکنی آکلادی لر. حکومت خبردار اولدی.
 ایشی یکیدن پطریقخانه ایله مخبریه دوکدی نهایت
 نصل اولدیه اولدی. اویوشدی. اولا دیواره یاقین
 بولنان هزارلرک عظام ریمه سی آیین مخصوص ایله ایچریلره
 نقل ایدلدی. صوکره اوکندن دیوارلر ییق دیر یله شیمدی اوتیمز
 بادانالی دیوارلر، اوزرنده جابجایازیلان Defense d'affiche
 کله ر یله، برسد مدافعه حالنده کلوب کچلره برجهه مغرور
 موفقیت کوستیریور.

بوکا مقابل برده شونی دیکل ییکز: بر کون قاسم
 پاشانک اوستنده کی چور و کسو هزارلقلری آراسندن
 بک اوغلنه چقیوردم. موتالرمزه، اجداد منک کمیکلرینه
 قارشى نه قیدسز بر ملت اولدیغمیزی آکلامق ایچون بر
 کره اورادن چکمک لازم. هزارلقمی مذبله می، یولمی
 اویون ریمی بللی دکل: چونکه هپسی وار. هزارلغک
 بک اوغلی حدودی تام معنا سیله بر مذبله اولمش.

یالکز آبارتمانلرک آشجیلری ، خدمتجیلری چوپ
تسکلیری اورایه دوکیمکه اکتفایتمش اولسه لردی اوراده
بویله طاغ کبی برسورونتو یغنی ینه حاصل اولامزدی .
مطلقاً برخیلی چوپ آرابه سی ده حمله مزخرفاتی کلوب
اورایه بوشالتمش اولاجق . بری طرفه بر قاچ روم
چوجنی هدف اتخاذایتدکاری بر مزارک قاووغنی ایری
قایا پارچه لرله چارپوب قیردجه قهقهه لرله کولوشورلر ،
دها اوتده لاتراناجی قیقلی برقاچ کاخان بکی اوطورمش
قیرانه چاله رق کندی حالرنده عالم ایدیورلر . مزارلر
یقلمش ، طاشلر قیرلمش ، دهویرلمش ، طاشینمش ، آبارتمانلر
تمل طاشی اولمش . هر طرف چیکنمش ، دوم دوز
اولمش . محقر ، پریشان ، صاحبسز بریر ، بر خرابه !
دوشوندم : بک اوغلنه یاقین بر یرده اجانبه قارشی
ترك مزارلغی نامیله بوخرابه نی چیکتمکدنسه سرویلرینی
کسمک ، طاشلرینی طاشیتمق حاصلی مزارلغک وجودینی
اورطه دن قالدیرمق بیسک کره خیرلی دکیدر ؟ بوندن
یالکز بز ، معاصرلر متأثر اولورز . بزدن صوکره کیلر
قور تولور . بر درلو تمیزله نه مین ودائماً ایرین صیزان بو
یارا هیچ اولمازسه ئورتولمش اولوردی . بورالرینی کیم
دوشونه جک ، حکومت می اهالیمی ؟ ایچمده برسس
بایقوش قهقهه سی کبی شامته کوله رک جواب ویردی :
دیریلر یتیدی ده شیمدی ایش ئولورله می قالدی !

بوایکی مثال ارمنیلرله فکرآ ؛ حساً درجه فرقه زی
کوسترر . بلکه بیلیمک ، اعتراف ایتک ایشیمزه کاز .
فقط کوزیومقله آجی حقیقتلرک یاقیجی ضیالری سوندورلمش
اولماز .

تربیه اقتصادیه منی یعنی قوه تشبیه مزده بوندن فرقی
بردرجه ده دکادر . ملت حاکمه صفتیه عصرلرجه زعایا
دیدیکمز صنفک مسلک صنایع و تجاریسینی استحقار ایتدک .
زمره منوره حیثیت علمیه سنه انجق حکومت مأمو-
ریتلرینی شایان کوردی . بوصورتله ایشی آز ، تهلیکسی
آز ، قازانجی معین اولان برواسطه معیشته اباعن جهد

آلشهرق شخصی تشبیه کیریشمک استعدادینی غیب
ایتدک . تسیقاتی متعاقب مأمورلرک بعضیسی طوعاً ویا
کرهاً آچیقده قاهره ق تضمینات الدقلری زمان ایلک
ایشلری تجارت عالنه طالمق اولدی . داوولک سسی اوزاقدن
پک خوش کلیوردی . بو بدبختلر ، تجارتکده برعلمی ، بر
اصولی و پک چوق انجه لککری اولدیغنی انجق اللرنده کی
سرمایه دن محروم اولدقدن صوکره آکلادیلر . تجارت اولاجق
کیمسه احوال روحیه یه آشنا اولمالی ، مشتری نی قازانماک
یولنی بیللملی ، دائماً پیاسه نک تحولاتی تعقیب ایتمه لی ،
مستحصللرله مستهلکک آره سنده برواسطه نقلیه وظیفه سنی
ایفا ایتدیکنی دوشونه رک هر ایکی جهته قارشی تعهداتی
وقتیله وکمال استقامتله یرینه کتیرمه لی ، اصول محاسبه یه
واقف اولمالی ، منتظم دفتر طوتماسنی بیللملی ، معیتده
استخدام ایده جکی آدملری نه درشانه معاملاتیله قاجیرمالی ،
نده پک کوشک طاورانه رق اهاله سوق ایتمه ملیدرکه
مسلککنده موفق اولابیلسین . بونک ایچونده چکر دکدن
یتیشمک ، صاحبین ایرکن قالمق ، حقیله چالیشمق کوزینی
درت آچق لازمدر . عمرینی قلم اوطه سنده توتون
دومانلرینک ، قهوه وچای بوغولرینک رخاوتبخش سیسلری
ایچنده کچیرمش اولانلر ایچون بویکی حیاته بردنبره تمیل
ایتمک نصل قابل اولور ؟ پکی عناصر سائر نصل موفق
اولور ؟

حکومت اونلری بشقه بزى بشقه یتشدیرمدیکی
حالده بوکبی ایشلره اونلر یتشیور ، بز یتشه میورز . بو
بزم قباحتمز . صوکره هیئت مجموعه سیله دولت عثمانیه
اوروپا دولترینه نظراً یرنده صایمق درجه سنده بطی
ومتردد خطوله لرله ایلریلیور : بوده حکومتک قباحتی .
دوچار اولدیغمز اسارت اقتصادیه بر نهایت ویرمک
اوزره حکومت نه یولده اجرا آت وتشویقاتده بولنما ،
بز نه یولده حرکت ایتلی یز : برسلسله مقالات ایله بونلری
ایضاحه چالیشه جنم .